

Godisnje \$ 3.— mja
 Por año
 Inozemstvo Dolar 1.50
 Exterior
 Redacción y Administración
 NUEVA YORK 3363
 U. T. Mayo 38 - 6464
 Buenos Aires

GOSPODARSTVO

LA ECONOMIA

GLASILO SLOVENSkih PRIVREDNIKA U JUZNOJ AMERICI
 Organo de la Inmigración Productora Eslava en Sud América

Dirección del Destinatario:
 Sr. Don

Godina — Año I

Buenos Aires, 20. decembra, 1926

Broj — Número 13

Luis C. Perrone & Cía.

Representantes generales para la América del Sud
 de Maquinarias y Accesorios para la

INDUSTRIA TEXTIL

Atienden en su nuevo local de exposición y venta

Calle Mexico 1316

BUENOS AIRES

TIRAJE DE ESTE N.º. 5000 EJ.

Mapa de Yugoslavia 0.90x1.30 en diez colores \$ 2.50
 Album: Zagreb, leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00
 Album: Belgrado, leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00
 Album: Litoral Croata leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00
 Tarjetas yugoslavas, 40 diferentes reproducciones, en colores, de telas más características de pintores yugoslavos. La colección completa \$ 2.00
 Mapa de Checoslovaquia 0.80 x 1.30 \$ 3.50
 El importe respectivo remitir a: La Administración

SEÑOR, NO LE CUESTA NADA

Si usted, en sus pedidos a las casas y empresas anunciadoras en nuestro periódico, menciona que ha leído el aviso en

"GOSPODARSTVO". — A cada comerciante le interesa saber cuáles de sus avisos le dan el resultado deseado.

Si necesita Ud. un personal apto

para cualquier trabajo en la estancia, empresa industrial o comercial, para taller o chacra, tiene en este periódico el mejor medio para ponerse en contacto con el inmigrante yugoslavo. Este ha recibido el mejor certificado como trabajador honesto, serio y competente por parte del cónsul general argentino en Belgrado, señor don Celso D. de Barrios, cuando éste, en ocasión de su llegada a esta capital, en una entrevista con "La Nación", ha llamado especial atención de que

durante todo este año ningún inmigrante yugoslavo ha dado que hacer algo a la policía.

"GOSPODARSTVO", con su tiraje mínimo de 4.000 ejemplares y su distribución adecuada, forma un vínculo verdadero con la colectividad entera yugoslava, no solamente en este país, sino en todas las Repúblicas del continente americano, donde existen colonias yugoslavas, todas ellas constituidas desde hace más de cuarenta años.

RADNICI na estancijama, na gradnjama i u tvornicama, dajte pročitati gornji članak svojim poslodavcima. Neka znadu, da preko ove novine mogu naći radnih sila. I za Vas će biti dobro, kad budete bes posla, ako "Gospodarstvo" bude poznato kod poduzeca kao najbolji naslov za vezu s našim svetom, koji trazi rada.

NISTA VAS NE STOJI

ako kod narucivanja cenovnika, podataka ili robe od kuca, cijih oglas ste citali u "Gospodarstvu", poenete recima "Obzirom na vase oglase u "Gospdarstvu" izvolite mi poslati itd". Poduzeca ce moći oceniti vrednost objava u našoj novini, te ce nastojati, da Vas dobro posluze.

Ing. Agr. A. BOTTO

La Enseñanza Agrícola Oficial en Argentina

Nota de la Redacción.—La inmigración, radicándose y siguiendo en el campo la misma rutina durante 30 y más años, tiene para el país solamente un valor relativo. Un campo labrado así, significa más que un campo que ha quedado durante una generación raso sin ser labrado. Pero un campo labrado, hoy en día, del mismo modo como lo era hace 30 años, ya significa un minus en la economía nacional.

La generación que así ha cumplido su obligación con el pasado, tiene otro deber hacia el futuro: procurar que sus hijos no signifiquen una mera prolongación cronológica en la industria agropecuaria, sino un progreso en los métodos de la labor profesional agrícola.

En otras palabras: el agricultor de hoy debe tener la conciencia del deber de dar a sus hijos una instrucción profesional. Así la nueva generación recién podrá significar un paso adelante en el desarrollo de la agricultura, la industria fundamental del país.

Por eso consideramos nuestro deber de llamar la atención del inmigrante yugoslavo agricultor, sobre las posibilidades de la enseñanza agrícola. A tal fin, publicamos las partes más importantes de una conferencia dada por el delegado del Ministerio de Agricultura de la Nación, ingeniero agrónomo Alejandro Botto, Director General de la Enseñanza Agrícola ante el IV Congreso Nacional de Ingeniería Agronómica, en el mes de agosto de 1925.

La disertación fué editada en forma de un folleto bajo el título "Organización de los Servicios Oficiales Agronómicos en la Argentina", en el año en curso.

El ingeniero Botto dice:

"Nuestro Ministerio de Agricultura responde a la organización ideal que planeaba con su talento M. de Tisserand, el hombre más competente en estos ministerios que ha tenido la humanidad, y creador, por así decir de la organización actual de los Ministerios de Agricultura. En efecto, recuerdo haber leído, que en el año 1898 una comisión nombrada por el Parlamento

Británico para que estudiara la posible organización de un Ministerio de Agricultura e Industrias para Irlanda, pidió a M. de Tisserand, Consejero de Estado y Director de Agricultura de Francia, sus ideas al respecto.

M. de Tisserand confeccionó un brillante informe, que tuvo su trascendencia, difundiendo, traducido, ampliamente en los diversos países. Y digo que tuvo su trascendencia, no sólo por que él implicaba una reafirmación para los Ministerios de Agricultura existentes en los Estados de la vieja Europa, sino que él serviría para los países — textual, — recientemente abiertos a la civilización.

Después de demostrar elocuentemente la importancia de un ministerio de esta índole, al considerar que **del cultivo racional y científico del suelo depende hoy la existencia y el poder de las naciones**, indicaba con lujo de detalles las secciones que debe tener un Ministerio modelo, señalando entre ellas: agricultura, comercio e industrias, minas, caminos, canales, bosques, administración, etc.

Ahora bien: Si M. Tisserand pudiera contemplar nuestro plan orgánico, estoy seguro que experimentaría una doble satisfacción: la primera, con la confirmación de que sus ideas estaban lógicamente encuadradas en las necesidades presentes y futuras del desenvolvimiento de nuestra civilización, y la segunda, ver realizado su ideal casi al pie de la letra en su concepción.

Dicho lo que antecede, debo manifestar que en la imposibilidad de hacer una narración que se refiera a todo el funcionamiento del Ministerio, en el breve espacio de tiempo que debe emplearse en una conferencia de esta naturaleza, me concretaré a la descripción del funcionamiento de la Dirección General de Enseñanza Agrícola a mi cargo, señalando con los detalles posibles, las diversas funciones que en el orden de la enseñanza y de fomento ejercemos, persiguiendo como finalidad el perfeccionamiento presente y futuro de nuestra agricultura.

Nuestra Dirección General de Enseñanza Agrícola la for-

EL CONSUL GENERAL ARGENTINO EN BELGRADO

El día 16 de este mes emprendió el viaje de regreso al punto de su actuación el señor Celso D. de Barrios. En ocasión de su despedida ha publicado en el gran rotativo vespertino "La Razón" un artículo ilustrado sobre Eslovenia, parte Oeste de Yugoslavia. En el artículo llama la atención de los turistas argentinos sobre la conveniencia de que no dejen de visitar durante sus excursiones turísticas por Europa, este bello rincón del Viejo Mundo, donde pueden encontrar singulares encantos de la naturaleza y todas las comodidades de los países turísticamente organizados.

man o cho secciones, agrupadas para la mejor ordenación y desenvolvimiento, en tres Divisiones técnicas y una administrativa.

Las divisiones, numeradas de 1 a 3, comprenden:

1.a División, Escuelas Prácticas y Escuelas Especiales.

2.a División: Chacras Experimentales y Viveros.

3.a División: Enseñanza Extensiva (Agrónomos Regionales) y Hogar Agrícola.

Señalada la ordenación de nuestra Dirección General, diré algunas palabras en lo que respecta al concepto de la función de cada una de estas dependencias, su forma de acción y desenvolvimiento y resultados obtenidos por las mismas.

Comenzaremos para ello por las **Escuelas Especiales**, establecimientos que, dentro de un plan armónico, realizan la enseñanza gradual y calificada, encuadrada en un marco conveniente y con un amplio campo de conocimientos, impartidos con carácter especializado y por lo tanto regional, que sirva de base, no sólo para el adiestramiento de los alumnos sino que también como centro de perfeccionamiento, irradiando los conocimientos que el contralor y la experiencia le proporcionan, propenden al progreso agronómico de la región. Son, a la par que verdaderas Escuelas, pequeñas estaciones experimentales, que difunden los conocimientos especiales correspondientes a su actividad.

Estas Escuelas Especiales, extremando sus métodos, introducen todo detalle de técnica moderna y de sistematización, ampliando sus campos de actividad al abordar temas nuevos que implican nuevos rumbos a la agricultura nacional.

Esta sección comprende las siguientes Escuelas:

Casilda (Santa Fe), con un carácter granjero imparte las enseñanzas de los conceptos **generales y especiales de la agricultura**, completando su desenvolvimiento con la conducción de la parte experimental, en la cual viene teniendo merecidos

éxitos: el "Selecto Casilda", más difundido y conocido en todo el país y en los vecinos; el "Campeón Barleta", trigo premiado en la Exposición de Productos de Granja (1925), y vendido en remate público en \$ 520 m/n., el hectólitro, subrayan el merecimiento que importa su labor.

Córdoba (Córdoba), igualmente con su orientación granjera y de agricultura regional, sólo se diferencia de su hermana, la de Casilda, en su agricultura de regadío y por las necesidades de su ambiente, en una orientación **frutícola y forestal** más intensa.

Mendoza (Mendoza), con su orientación definida en los estudios de la **viña** en todos sus detalles y la elaboración del vino en todas sus fases, no descuida los problemas locales de su agricultura, y es así como el cultivo de los frutales, de los olivos y la industrialización respectiva, son motivos de igual atención.

Tucumán (Tucumán), dedicada especialmente al cultivo de la **caña de azúcar** y la sacarotecnía, presta igualmente su atención a todo lo que puede significar una intensificación de la explotación de sus tierras, favorecida por un clima excelente. Y es así como la citricultura, el cultivo hortícola, el tabaco, la producción de plantas textiles, medicinales e industriales, son motivos de ensayos experimentales metódicos, tratando de obtener datos prácticos para su difusión inmediata.

Una conquista bien manifiesta en el orden del progreso de las Escuelas anunciadas, es la concurrencia a las mismas de los hijos de los grandes terratenientes del país, los cuales acuden a ellas con el objeto de adquirir los conocimientos indispensables para la dirección futura de las propiedades rurales, que representan cuantiosos intereses.

(Continuará).

PRETPLATA

na "GOSPODARSTVO" iznosi za celu godinu samo **TRI PECE** m/n. Da dogjemo po svojim za sada jos skromnim silama, u ovim vremenima krize u susret onima, koji su i nas poduprli kao pretplatnici, to smo odlucili, da cemo svakom **pretplatniku**, kad trazi rada, objaviti besplatno dva puta u godini oglas o potraznji rada. Kod narudbe oglasa neka svako navede broj nase namirnice izdane za primljenu pretplatu.

Oni, koji nisu pretplaceni, mogu objaviti svoje oglase, po tarifi za male oglase; ili neka posalju zajedno sa narudzbom oglasa celogodisnju pretplatu.

† NIKOLA PAŠIĆ

Nikola Pašić rodio se je u Zaječaru dne 18. decembra 1852, god., a umro u Beogradu dne 10. decembra 1926.

Kod postepenog postupka u smeru konačnog ostvarenja Jugoslovenske Države Srbi imali su ovu dvojnju zadaču: da pripravljaju oružjem i diplomatskom veštinom put u tom glavnom smeru; da postepeno pridružuju pojedine delove stvarenom središtu, da ovako postepeno pojačavaju i snagu tog središta, pa da čim većom snagom uzmognu započeti konačnu odlučujuću borbu oko ostvarenja glavne historičke težnje Jugoslovena.

Deo koji je pripao Nikola Pašića kod diplomatskog dela ove gigantske borbe, ogroman je bio tako glede uspeha, kao što glede važnosti i veličine za nadaljnji postupni rad.

Otkako ulazi u život, ulazi i u javni život a time u politiku. To ga baca u stranački vrtlog, u stradanja, u borbu sa krunom, sa strankama na vladi ili u opoziciji, pripravlja ga u položaj, da obara režime i bezobzirno cisti put od zapreka. Kroz njegov dugi rad vije se kao crvena nit nastojanje da na osnovici najšireg socijalno-demokratskog programa uzgaja narod k sposobnosti, da sam preuzme u ruke upravu, da dozreva kao gragjanin, da mu budi i jača svest, volju, i veru u potpuno, ali postepeno oslobodjivanje i konačno ujedinjenje svih Srba, Hrvata i Slovenaca.

Pašić je študirao u Curihu u Švajcarskoj. Osim za stručno učenje zanimao se je za socijalne i najslobodnije pokrete omladine u Evropi. Tamo upoznao se je sa Bakuninom, prvom krajnje levice ruskih revolucionarica. Bakunin uveo ga u sadržaj knjiga kao što je Engelsova "Šta je država", Marksov "Kapital" Černješevskoga "Šta da se radi", ili "Otpadnici" od komunista Skolova i dr. Sve ove knjige napadaju kapitalizam, njegov sistem i privatno vlasništvo.

Zajedno s njim školovali su se drugovi P. Velimirovič B. Todorovič, S. Grujič i Svetozar Markovič, učitelj srpskog socijalizma.

Ova omladina vrativši se zajedno u Srbiju, postala je glavnim činiteljem u političkom i socijalnom razvitku Srbije za doba od pol stoljeća.

Zastavu razvio je Svetozar Markovič u Kragujevcu, koji je bio drugim središtem Srbije. Svetozar Markovič u svom dnevniku "Javnost" od god. 1873. najavljuje Srbiji novodobne evropske ideje. Borio se je protiv birokracije, za samoupravu općina, za ukidanje crkvenih dobara, za sniženje činovničkih plaća. Zato došao je u sukob sa

konservativnom vladom, ali ideje svigjale se seljaku, i radnicima u kragujevačkoj tvornici oružja, tako da su svi drugovi na prvim izborima bili birani kao općinski odbornici. Ove ideje bile su simpatične i Narodnoj Skupštini, osobito seljačkim zastupnicima.

Kad je g. 1881 pala konservativna vlada, raspuštena Skupština, išli su "komunci" na izbore sa skroz liberalno-demokratskim ("radikalnim") programom, na kojem je bilo izabranih više od 30 zastupnika, megju njima i Nikola Pašić.

Time je budući državnik Srbije i Jugoslavije prevalio put od teorije do polja prakse. Tokom tog razdoblja delovanja u praksi, u životu, obavljao je najviše javne funkcije u Srbiji. Bio je predsednik općine Beograda, poslanik Srbije u Parizu i Petrogradu, 20 puta predsednik vlade, predsednik Narodne Skupštine i Ministar Inostranih Dela.

Na polju unutarnje politike postigao je s radikalnom strankom, da je bila čitava državna uprava znatno poboljšana, a od činovnika da se zahtevalo strukovno znanje. Pomoći svojih učitelja krčio je put općinskoj samoupravi, koja danas tačno funkcijonira kao najniža i najšira osnovica ogromnog organizma države.

Na polju vanjske politike njezini razvitak pogotovo je istovetan sa njegovom jakom osobnošću. Priklenio je Srbiju Savezu Sporazuma, dakle Rusiji, Francuskoj i Engleskoj. Sa Rusijom gojio je najbolje odnose te tvorio zanju neke vrste moralnog jamstva, da će Srbija voditi zdravu narodnu politiku, ako joj bude na čelu uprave Nikola Pašić. Ovu politiku naslona na Rusiju prihvatio je definitivno po carinskom ratu sa Austro-Ugarskom, koji je on u društvu sa Ljubom Jovanovičem pobedonosno izdržao i izveo 1903. god.

Od tog vremena i od dolaska na presto vladarske kuće Karagjorgjevića Srbija pridobivala je sve više na ugledu u svetu, sređivala se unutra jačala se i pripravljala na veliku historijsku zadaču, čiji osudni časovi su se sve više bližili.

U društvu sa Milovanom Milovanovičem uspešno je pripremio Balkanski Savez, očistio Evropu zadnjih ostataka turskog feudalizma, odbio Bugare, koji su kao ekspanzenti germanske ekspanzije narali Srbe na Bregalnici, te očistio Vardarsku dolinu.

U strašni evropski rat poveo je Pašić Srbiju sa odlučnosti i pouzdanjem, koje je korenito u tvrdoj veri, da će nevino napadnutu državu čuvati stari i osvedočeni prijatelji is Sporazuma. Ovaj se je rat pretvorio i pro-

širio u borbu za oslobogjenje i ujedinjenje Jugoslovena. Megju narodni uspeh tog stvaranja bio je u njegovim veštirim rukama, jer je bio predsednik vlade za vreme celog rata, uvek aktivan, uvek u potrebnom momentu na svom mestu u Petrogradu, Parizu ili Londonu.

Još potrebija je bila njegova suradnja posle rata. Predstavljao je sa svojom trezvenosti i pomirljivosti u bujici plemenskih strasti, u vrućici prelaznog doba pozitivni element, koji je svojim dugogodišnjim iskustvom i mirnim pogledom znao oceniti, u bujici nuzgrednih i ako intenzivnih pojava, faktički vredne momente, te je znao iste pa i uz najkompromisnije uslove uzeti u račun tako, kako je to zahtevalo opće dobro.

Zanj se može reći, da je prvi tvorac Vidovdanskog Ustava, ovog temelja, na kojima počiva naša državna zajednica.

Slava Nikoli Pašiću!

PET GODINA OFICIJELNE PROPAGANDE

U svoja broju od 28. novembra o. g. ovdašnji dnevnik "La Prensa" objavio je jednu stranicu slika iz poznatog Čaklovičevog albuma "Zagreb" i "Hrvatsko Primorje", koje opkružuju kao venac sliku našeg generalnog konsula, čime objava dobiva oficijozni značaj. Jer svako mora prepostaviti, da je g. konsul morao dati dozvolu da ga novina fotografira, (i to još za ovaka proslavu, kaošto je 1. decembar) jedino pod uslovima, koje joj je on stavio.

U kratkom popratnom članku čitamo, da treba navesti kao najvažnije naše gradove: Belgrado, Zagreb, Loybach, Sarajevo, Ragusa, Zara, Mostar, Monastir, itd.

Izbor slika pokazuje, da g. konsul za sve ove duge godine nije smatrao potrebnim, da se pobrine pa da konsularni arhiv dobije materijal za našu propagandu. Takav materijal danas postoji. Radi te njegove nemarnosti dogadja se dakle da prvom i jedinom prilikom, kad konsulat istupa propagandom ove vrsti, nakon pet godina niti u tako velikom dnevniku ne može da se predstavi naša država u celini, nego kao da bi se protezala samo od bakarskih ribarskih kuća pa do tornja zagrebačke crkve.

A glede tugjih naziva naših gradova pripominjemo, da, bar za jednog našeg konsula, u Jugoslaviji gradova "Loybach" i "Ragusa" nema, a "Zara" da se nalazi za sada u Italiji.

VESELE BLAGDANE
SVIM ČITAOCIMA
želi "Gospodarstvo"

SLOVENSKI VESTNIK

SLOVENCI, POSILJAJTE NAM NASLOVE NASIH ROJAKOV, DA ZACNEMO Z REDNIM OBJAVLJANJEM SLOVENSKEGA ODDELKA. LIST IZHAJA V TOLIKIH IZVODIH, DA MORE POSTATI NAJBOLJSA NAŠA VEZ V NARODNEM IN GOSPODARSKEM OZIRU.

Da bodo naši prijatelji vedeli, kateri naslovov se nimamo, navajamo naslove rojakov katere že imamo.

Bajt St., Banovec A., Benigar Janko, Bevcic Drago, Bezek Anton, Ignacij in Stefan, Bizaj Joz, Blatnik Stefan, Bole Anton, Bukovec Ivan, Ing. Cerne Stanislav, Cigoj N., Cijan Ivan, Dergane Anter in Jakob, Erklavec Lad., Fajt Fanika, Fratnik Oskar, Geiger Ivan, Gersak Ivan, Golob Ferd, Globocnik Marija, Huber Drago, Humar Drago, Jancic Josip, Jekin Stef, Jug Zl., Kline in Lican, Knez Al., Krasovec Fr., Krisejak J., Mancarol H., Malovic J., Maras P., Mare J., Mervic J., Moeilnik I., Moze L., Naglic M., Orel R., Polak A., Plut Al., Praprotnik J., Primozic B., Princic Anton in Leopold, Rebol Fr., Reja L., Rencelj Fr., Rusjan J., Sirk Al., Skala L., Skerlj A., Snuban Fr., Stalcer A., Znidarsic V.

Naroeniki: Brinsek Zorka, Briseek J., Cerkvenik Fr., Flor B., Frankovic M., Kain M., Kobetic J., Kunie J., Lakner Fr., Leban R., Samoku P., Sarh J., Slovnik Fr., Stare L., Stefanec Al., Ukmar A., Vizintin J.

DOPISI

d - SAN PEDRO — Ovgje bio je imenovan opčinskim veterinarom gospodin Dr. Rihard Klaič, sin našeg poznatog veletrgovca g. Rudolfa Klaiča u Buenos Airesu. Veseli nas, da je naš čovek zauzeo tako važno narodnogospodarsko mesto. Uvereni smo, da će to imenovanje značiti stalan napredak za stočarstvo ove okolice.

d - SAN ANTONIO OESTE — Nas zemljak g. Mate D. Garmaz zaručio se sa dražestnom gospogjicom Albinom Roglič. Venčanje će se obaviti u svibnju godine 1927. u istvom mestu. Najiskrenije čestitke i sa strane ove novine.

d - ANTOFAGASTA (Chile). — Gospodarski položaj ovgje na severu vanredno je težak. Zatvorili su sve tvornice, zadnju dne 1. decembra. Ovaj položaj ima osudan uticaj i na ovdašnju jugoslovensku školu, jedinu našu školu u Južnoj Americi. Meseca maja n. pr. dobilo se ukupno 1700.— peča doprinosa iz grada Antofagaste, a 800.— is Pampe. Sada nekoliko meseci is Pampe ne dolazi upravo ništa, iz grada pak samo 350.— peča. Radi se o tome, da se školu uopće

zatvori, ili preda dvojici svećenika. Ovako naime stvar ne može ići dalje, jer nema srestava.

d - S KAMPA — Vidim da su naši najučeniji ljudi počeli da razbijaju glave, da pronagju načina za bolje stanje naše emigracije u ovim zemljama. Ja sam to očekivao od naših ljudi ima puno godina, ali na žalost mi dogjemo kao i sveti Martin posle svih svetaca.

Ja vidim i znam, da mi Jugosloveni ovgje najpoštenije radimo i najgore uživamo i postižemo; teško se po koji podignemo i u brzo propadamo. A ko te kriv tome? To su naravne posledice prilika. Domaćini, Španjoli i Talijani razgrabili su svu zemlju, nekoji pomoćnim radom, a drugi politikom. Sinovi tih trijuh naroda zauzimaju i sva službena mjesta. Španja i Italija su siromašne zemlje prenapučene naroda, dolaze ovamo u jatima te su dočekani i namješteni od njihove braće svuda i svagde.

A koji će nas dočekati i pripomoći, kada u celoj provinciji Santa Fe je samo jedna trgovачka kuća, Jakas i drugovi, Mihanovići više uopće nemaju poduzeca nikakova. To najviše može biti uposlano desetak naših ljudi. Tako da naš čovjek nema na koga svoga da se osloni. Hodati iz jedne provincije u drugu svuda je jednako, iz gore na gore. **Bez svoje zemlje**

se živjeti ne može. Koji ne može u Severnu Ameriku, u ovu Južnu neka ne dolazi; neka ide u Rusiju ili neka ostaje u Jugoslaviji. Mate Paškvan.

d - DOCK SUD — Želim Vam mnogo sreće, da Vam uzmogne početi za rukom za izdavanje jedne tako čestite novine košto je "Gospodarstvo". Jer je zbilja istina kako ste naveli u vašem programu, koliko nas ima pa nismo u stanju izdržati jedne novine. Obecajem tvrdo, da sam vaš potpomagač, kolikogod mi moje prilike dozvaljavaju, gledaču da što više pretplatnika mogu nabavit. Razglašiću vaš list kod mojih prijatelja i na kampu.

DRUSTVA

dr. - "J. D. Kosovo" u Ensenadi priredilo je u proslavu našeg Ujedinjenja dne 5. o. m. na rogdendan našeg vladara, izlet u Punta Laru. Lepo vreme pripomoglo je, da je izlet svršio u svakom redu uzorno. Saučesnici uputili su pozdravni kablegram Kraljevoj Kancelariji u Beograd. Usprkos krizi, koju sada proživlja naš radnički svet u Puerto La Plata, sakupilo se oko 100 osoba.

dr. - "HRVATSKI RADIŠA", I. Grana, Buenos Aires: Zbog nedovoljnog broja prisutnih člano-

COSULICH LINE

Split - Buenos Aires

Izravno-bez prekrećavanja od Splita do Buenos Airesa

Ako mislite pozvati ovamo svoju obitelj zasigurajte si za vremena prevoznice za motorski velebrod

SATURNIA

NAJVECI I NAJBRZI NA SVETU

Tonaza 36.000 — Prima 3.000 putnika —

Vožnja s njim traje samo 13 dana

Čim vaša obitelj bude u Splitu ukreana, besplatno ćemo Vas brzojavom izvestiti

Putne isprave od i do Beograda, Ljubljane, Zagreba, Dubrovnika i Splita

Proucite nase cene pak cete vijetiti da su najugodnije

Jugoslovenska kuhinja. — Osoblje na brodovima govori jugoslovenski

Svojim klijentima, ako zele, doznacimo novac u kojegod mesto u Jugoslaviji, bez ikakvih troskova

Cosulich Line - Calle Cangallo 336
Buenos Aires

va na Skupštini dne 12.o.m. sa zivlje se nova, sa istim dnevnim redom za 2. januar, koja će se vršiti bez obzira na broj prisutnih članova. — Krizu u redovima iseljeničtva u Buenos Airesu, sedištu konsulata i iseljeničkog komesarijata, ne može ništa bolje ilustrirati nego ova hladnoća i pomanjkanja interesa za tako važno društvo kao što je "Radiša". Njegov program vredi više nego sve dosadno preterane rodoljubne fraze, kojima nam se s neke strane obećava med i mleko, samo ako se ponizimo na puke statiste. Poverenicima "Radiše" ponovno preporučamo, da u prvom redu društvo treba iseljeničtva predstaviti podacima o uspesima u domovini.

dr - "NARODNA OBRANA"

— Primili smo dopisnicu, kojom nam javljaju gg. Lučić M. i Milan Bakmaz, za priregjivajući odbor, da se dne 9. januara priregjuje u ruskoj crkvi svečana misa prilikom rojendana naše kraljice.

TEHNIKA

STATISTIKA KAO OZBIJAN MEMENTO. — Na drugom mestu objavljamo razne podatke društva Cosulich o brodu "Saturnia" i o gospodarskoj snazi proizveća. Oni podaci zaslužuju, da ih se dobro prouci; prvo ako hoćemo pravilno presudjivati poteškoće, kojima ima da računa naša spoljna politika; a drugo, da postanemo, svesni, da borba s

ovakovim činjenicama, kakove su izražene s pomenutim brojkama, ne može da se privede kraju onim narodnim oduševljenjem, koje se izražava jedino protestima ili kićenim frazama.

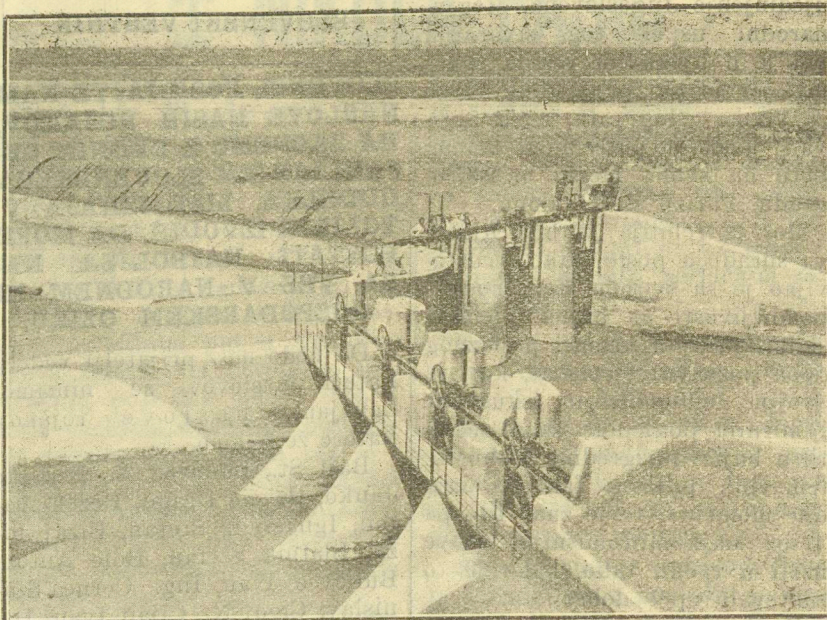
Na gospodarskom polju jedini je ozbiljni odgovor na slične činjenice: znanje, rad, jasni cilj i čvrsta, ustrajna volja.

FOTOGRAFIRANJE — Sada za vreme žetve naši iseljenici bez obitelji, dosta mladi, živi i agilni, a ne dosta jaki za težak telesni rad, ako su inče bez posla, mogu da zarade fotografiranjem i.o kampu. Umesto da sediš ovgje i trošiš, za novac, koji bi inače potrošio za mesec dana, kupi si fotografski aparat. Kod kuće Palermo (vidi oglas) dobijes stroj, koji možez dati u žep, a je konstruiran napose za ove prilike, sav od aluminiija umesto drva.

Osim izradnje slika, koje možeš kopirati na "dnevni" papir samo sunčanim svetlom, možeš primati narucbe i na povećanje slika, koje pošalješ izraditi ovamo.

Osim da zaradiš na ovaj način imaćeš prilike, da dogješ do veza, da upoznaš razna mesta, da se nastaniš negdje sredi bogatih kolonija, gde još nema fotografa. Dok traje žetva, ideš okolo, a vraćać se u svoje bivalište dogetvaljati slike.

Evo jednog načina za doći do zarade skoro bez kapitala, te stvoriti si tako prvi stupanj do nečega boljega: rešiti sebe bezposlice mesto rešavati "socijalne probleme" po kafanama.

I) Toma del Canal Matriz, en el Río Atuel, 27 km. de la Colonia "La Llave"

Z E M L J A

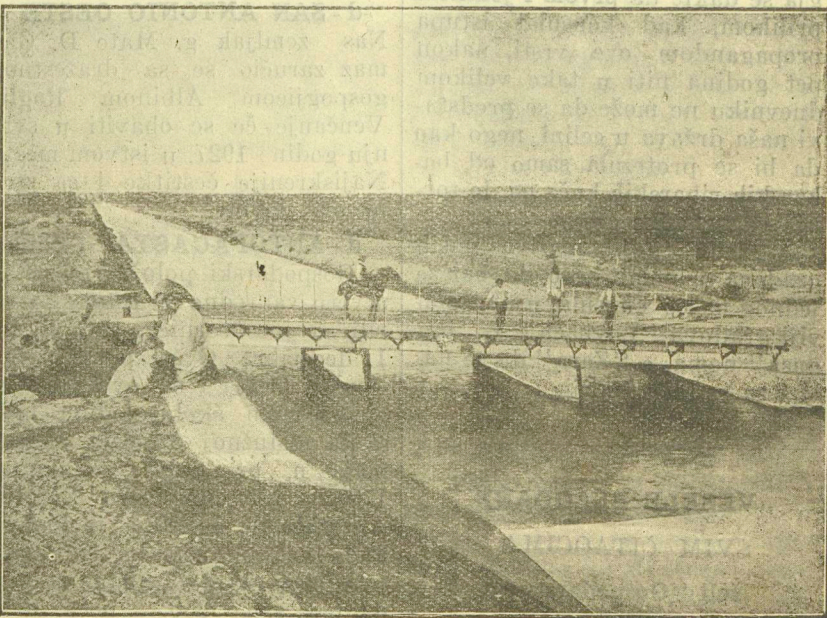
Bolje gospodar u svojoj kućici, nego gost u tugoj palači. — Najteža posledica dezorganizacije je ovisnost iseljenika o slučaju. Ako slučajno dogje u predel republike, gde ide dobro, ide i njemu dobro; ali istotako može zapasti u krajeve, gde propadne. Ako slučajno spočetka dobije mesto, onda će njegovo mnenje, biti, da je "u Americi dobro". Ako nanese slučaj, da spočetka nemoze da se snagje, onda se daje repatriirati.

Zanimljiv slučaj ove naše "kolonizacije", prepuštene slučaju i neobaveštenosti iseljenika, nudi nam baš naš dalmatinski svet ovgje. Dalmacija u prvom redu je zemlja vina, masline i voća. Megjutim vidimo dalmatinskog iseljenika kao čakarera. Po predelima pšenice, lana i kukuruza, Najozbiljnije je kod toga okolnost, da je ostao na mestu po 30 i više godina, pa do danas u velikoj većini nema svoje zemlje. Živi i muči se još uvek na

tugjoj zemlji, za koju plaća i do 70 peća godišnjeg najma a kupiti je više nemože, jer ide cena već na 1000 peća po hektaru, a ako ne uspe da obraggjiva bar 100 ha. ne može imati izgleda da bi napredovao.

Megjutim vidimo, da naseljenici drugih narodnosti napreduju, da su postali vlasnici zemlje, i toliki od njih stekli bogastvo. Zašto to? Zar je naš narod manje radišan, manje pametan i manje ustrajan, nego drugi? Nikako. Nego naš narod nije organizovan i nije obavješten. Mnogo pojedinaca, dobro stojećih, je izgubljenih po svim stranama republike. A pošto nisu povezani niti preko novine, niti preko društava sa ostalim zemljacima, njihovo iskustvo i njihove veze izgubljene su za napredak naseg iseljeničtva kar celine. Svako mora da počne na novo s iskustvom, i gubiti za ista iskustva vreme i novac.

Iseljeniku treba konkretnih podataka; od teorija nema ništa. Zato pozivljemo naše čitaoce osobito po krajevima gde se

II) Una vista general del Canal Matriz, entre el Río Atuel y la Colonia "La Llave"

F. MISSLER G. m. b. H.
BREMEN

Representante: O. HENZE

BUENOS AIRES SAN MARTIN 666

NOVCANE DOZNAKE brzojavno ili postom u sva mesta JUGOSLAVIJE obavljam u DINARIJA ili DOLARIMA brzo i uz najumerenije cene. isplacujuci naslovniku na ruke novac u gotovom bez ikakovog odbitka i troska.

U ostale zemlje Europe Njemacku, Austriju, Cehoslovacku, Ugarsku, Rumunjsku, Poljsku, Rusiju i Litavsku, izvrsavam doznake u dolarima.

PREVOZNE KARTE ZA I IZ EUROPE,

sa brzim kao i putnickim najmodernije uregjenim parobrodima, na kojima imadu svi moji putnici dobru i izdasnu opskrbu, dok je uregaj priznato najbolji i najjeisei.

Preuzimam svaku odgovornost za sve dane mi naloge s mojom vec 20 godina ovdje postojećom tvrtkom, koja je od vajakada srediste svih Jugoslovena.

Cuvajte se jeftinih ponuda, jer ce i put prema njima biti Besplatna uputa o potankostima.

IZMENA NOVCANICA.

nalaze samo pojedince, neka nam dopisuju, osobito o pitanju naseljavanja.

Mi sa svoje strane ćemo buditi zanimanje za razne prilike za naselenje, buditi pažnjuna nacine, zbog kojih uspevaju druge narodnosti, na pogreške zbog kojih neko napreduje, a drugi ne.

Danas neka opozorimo naš svet, da razmišlja o vrednosti ponude zemlje u naseobini "La Llave". Naseobina nalazi se u vinorodnom predelu u Mendози. Dočim treba u žitarskom predelu 100 ha za normalno seljačko stanje, u Mendози računa se, da obitelj može da živi sa 10 ha zbog intenzivnog obragjivanja zemlje. Tih 10 ha stoji ukupno 2500 peča, koje se isplaćuje 10 godina, dakle po 250 peča godišnje za celu čakru. Prvi obrok plati se tek svršetkom prve godine.

Zbog ovih ugodnih uveta moguće je početi raditi na svojoj ruku, na vlastitoj zemlji svako obitelji, koja imade jedno 2.000 peča za početak. Uprava naseobine "La Llave", uzimajući u obzir, da za naselenje sama zemlja ne znači još mnogo uzima kod ponuda u obzir samo interese, koji imadu gornju svotu, kad počnu raditi. Osim toga obazire se samo na ponude ljudi sa obiteljima. Sa neoženjenim ljudima većinom svi su kolonizatori učinili loša iskustva.

Naseobina "La Llave" imade velike gradnje za zalevanje polja, tako da ne ovise o kiši. Za vodu plati se po prilici po 5 peča na godinu za svaki hektar. Voda dovodi se iz reke Atuel do naseobine prokopom, koji je 27 kilometara dug. Kod naseobine razdeli se na tri glavna prokopa, od 35 km dužine. Od ovih idu do pojedinih parcela razvodni prokopi, kojih ima u ovoj naseobini ukupno preko 200 km dužine.

Voda uzima se iz reke Atuel, koja sadrži mnogo snovi, korisnih za rast plodina, tako da zajedno deluje kao umetno gnojivo.

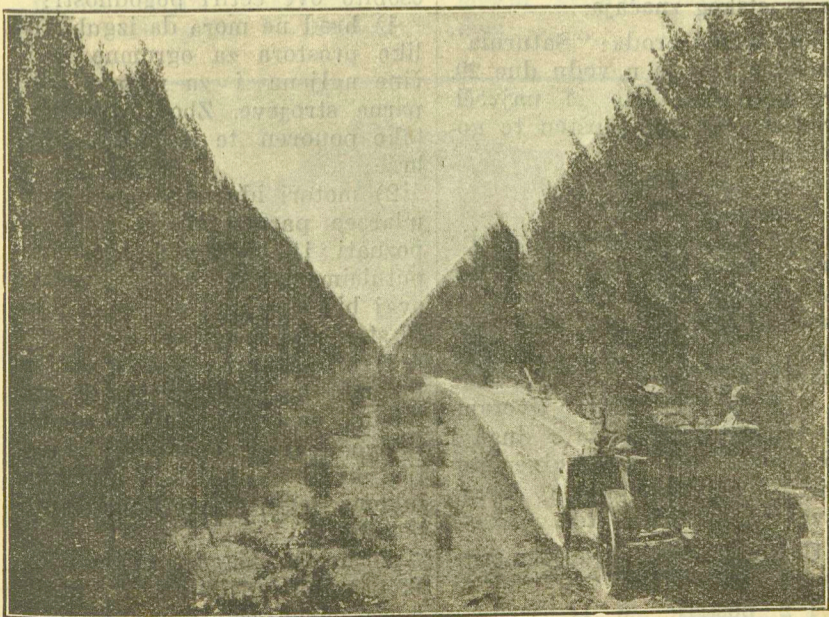
Zbog intenzivnog obragjivanja, dobrih železničkih veza i mogućnosti malih poljoprivrednih industrija dani su gore svi uveti za **zadružno** gospodarstvo. Deset ili petnaest naših dobrih dalmatinskih ili goričkih kintera moglo bi osnovati prvu našu naseobinu i to osnovanu svesno, po jasno zaertanom programu i vogjenu u duhu modernih zahteva i za zemljoradnju.

Razume se, da se mora i u tom slučaju raditi i misliti. Oni koji od Amerike očekuju, da će im pečeni golobi sami leteti u usta, već su unapred osudjeni na propast.

Mi smo otvorili vrstu praktičnih obaveštenja sa slučajem naseobine "La Llave", jer nam nude jamstvo za ugodne glavne preduvete dve okolnosti. Ministarstvo Poljoprivrede odavle poslalo je svog agronoma, da ispita naseobinu, a Glavno ravnateljstvo za Useljavanje takogjer svoga komesara. Oba izveštaja glase povoljno. Osim toga je naseobina vlasništvo velikog novčanog zavoda, kojemu nije stalo do toga, da nasamari i obesi naseljeniku zemlju na nos uz najveću cenu; zbog svoje noveane snage može nuditi zemlju uz uvete, da naseljenik odmah početka može disati, početi raditi i zaragjivati.

Udruženje Argentinskih Industrijalaca ovih dana posetilo je okrug San Rafael, u kojem leži naseobina "La Llave". Industrijalci izjavili su, da je taj okrug onaj, koji se od svih mendosinskih okruga najbolje razvija. Sa svojih 45.000 stanovnika ima već 73.000 ha obragjivanih; 12.000 tih ha zasagjenih je vinskom lozom, a 2300 ha najboljim vrstama voćaka, tako da se izvozi svaki dan više voća u Severnu Ameriku. — Ceste u ovom okrugu su između najboljih u Argentini.

Ove relikve popraćujemo sa prslikom iz naseobine. U narednim brojevima počecemo sa detaljnijim opisom pokrajine Mendoze, i općen karakteristika tamošnje privrede uopće.

III) Una calle en la Colonia "La Llave". El oro líquido ha transformado un desierto en un bosque

Ako hoćete, da dogje vaš novčani dar obitelji u starom kraju

BRZO I JEFTINO

u ruke, poslužite se našim

Žurnim Doznakama

Naslovník u domovini dobiće doznaku isplaćenu nakon **OSAM** do **DESET** dana. Trošak iznosi samo **TREĆINU** onoga, što inače stoji kablegrafska doznaka.

Doznačujemo novac takogjer pismenim ili kablegrafskim putem za sva mesta Jugoslavije, u **DOLARIMA** ili u **dinarima** po najugodnijem denovnom tečaju

Sve željene podatke možete dobiti kod našeg odeljenja "GIROS" i to na vašem jeziku

Uloge na **štedionskom Računu** ukamačujemo sada po **4 %** a uloge na **odregjeni rok** prema dogovoru.

Banco Aleman Transatlantico

Buenos Aires: Reconquista, čošak Bmé. Mitre,

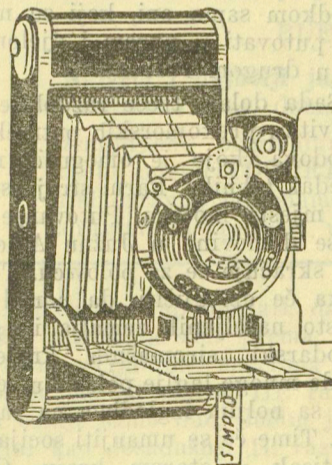
Lima 666.

Callao, čošak Corrientes.

Produžnice: Rosario, Córdoba, Mendoza, Bahía Blanca.

TALLER MECANICO CIENTIFICO M. Palermo & Cía.

Salta 367—Un. Teléf. 37, Riv. 6146—BUENOS AIRES

Aparatos

FOTOGRAFICOS

de la Fábrica Suiza

KERN

proveedores del

INSTITUTO

MILITAR

GEOGRAFICO

YUGOSLAVO

Gragjevno Produzece-Osnovano 1912

A. GOBICH

Sitio de Montevideo 660 — LANUS (F. C. S.)

Proracuni naerti i gradnja kuca za obitelji, cha-lea, dvorana, skaladista, mostova zeljeznica itd.

Specijalista za zelezni beton (cemento armado). Izvrsilo vec opetovano kuce do devet spratova.

Male obiteljske kuce grade se na umerene mese-cne obroke.

Zaposluje nase inzenjere i druge strukovne sile, te iskljucivo nase radnike. Kad radi dobro nasa tvrtka, zaradi dobro i nas radnik-iseljenik.

Zeljene informacije i podatke mozete dobiti usmeno ili pismeno na gornjem naslovu.

Regalos

Para las fiestas de
N A V I D A D

MEDIAS de seda p. señora
un par \$ 3.80
½ docena » 21.60

PAÑUELOS para Hombre
de hilo, ½ docena .. \$ 7.—
1 " " .. » 12.—

№ 1063, la docena » 6.—
ASW, " " » 5.50
00 " " » 2.—

Con cualquier letra:
la docena » 7.—

MAQUINAS de Coser y
Bordar, marca suiza
" H E L V E T I A "
desde \$ 120 a \$ 158

Casa "EURASIA"

N. York 3363—Buenos Aires

"Té Alpino"

"PLANINSKI CAJ"

iz najboljih planinskih
zdivilnih rastlina

Za ciscenje krvi, protiv
vrućice; spocetka laksan-
tno. Omot \$ 1.—

Farmacia "Nueva York"
Av. San Martín 4000
esq. N. York—Buenos Aires

PENSION "ZORKA" FLORES

Poznata slovenačka ei-
stoca. Najbolja opskrba.
Prilika za konverzaciju u
engleskom, nemačkom i ka-
steljanskom jeziku.

Sobe s hranom ili bez
hrane - od \$ 80 dalje.

Calle Ramón L. Falcón 2207
Jedna kvadra od Rivadavije,
visina 6700

NASA GOSTIONICA

U MENDOZI

Fonda "Nueva", calle Bel-
grano 1366, Mendoza

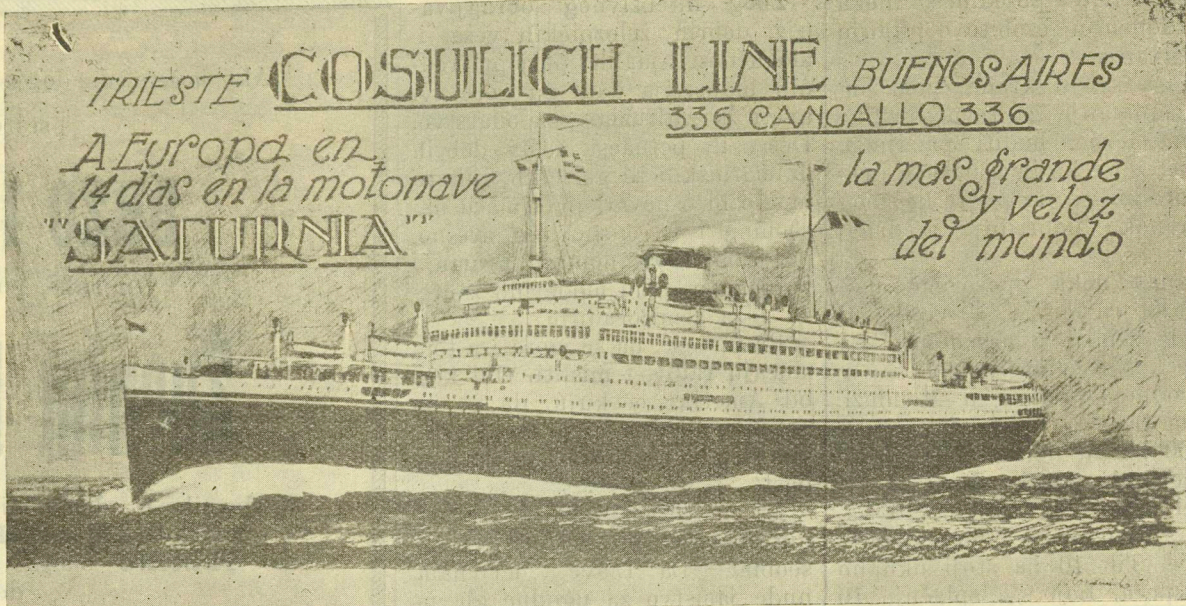
Jedno pol kvadre od
zeljeznice stanice, toci ra-
zna pica, poseduje udobne
spavace sobe, i ugoscuje sa
izvrsnom hranom, a sve to
za niske cene.

Vlasnik: Luka Vukasovic

Dr. Angel Consulich

Médico del Hospital Rawson
Ha trasladado su consultorio
a Rodríguez Peña 274
U. T. 38, Mayo 1711
Consultas de 3 a 6

PREDPLATITE SE NA "GOSPODARSTVO"

IS SRBITA U BUENOS AIRES ZA 13 DANA

Tokom prošlih pedeset godina nečuvani razvitak moderne tehnike izvršio je vanredni uticaj takogjer na iseljeničko pitanje. Prije pedeset godina seliti se "u Ameriku" značilo je pravo junaštvo i mučeništvo osobito za putnike trećeg razreda. Natrpani po međ krovlju bez razlike spola i starosti bili su na moru duge mjesece, ovisni od malo više ili manje vjetera, podnosići vrućinu, a mnogo puta su i umirali od žegje.

Nadošlo je doba parnih strojeva. Brodovi počeli se graditi iz željeza, pridobivali su na veličini, ali iseljenik u trećem razredu samo polagano mogao se je koristiti tim napretkom. Veliki strojevi i ogromne zalihe ugljena zauzimali su znatan dio povećanog prostora na brodu. Od putnika koristili su se napredkom samo oni, koji su mogli putovati u prvom i djelomice u drugom razredu.

Sada dolazi treće razdoblje u razvitku prekomorskih putničkih brodova, koje je omogućio napredak tehnike. Parni stroj ustupa mjesto motoru. Putovanje iz naše domovine u Južnu Ameriku skraćuje se za polovicu. Tehnika će omogućiti, da narod iz gusto naseljenih zemalja ili gospodarski siromašnih krajeva bude mnogo laglje polazio u zemlje sa boljim izgledima na zaradu. Time će se umanjiti socijalni pritisak u starom kraju. One množice, koje bi osiromašene doma množile sloj, kojemu se čini da nema drugoga izgleda na poboljšavanje gospodarskog položaja nego nasilje, te množice imaće povećanu priliku da se sele u nove zemlje, gdje će se — pobjedivši prve poteškoće — mjenjati u produktivan sloj onih, koji znače napredak ovih novih zemalja.

Takav će biti i na Balkanu te u Srednjoj Europi socijalni i gospodarski upliv triumfa brodarstvene tehnike, izražen u vidnom obliku sa novim brodom tršćanskog parobrodarskog društva Cosulich Line "Saturnia", koji je

pravo čudo moderne tehnike i jedini svoje vrsti na svetu.

Dva su uvjeta, zbog kojih je bio moguć taj uspjeh:

U prvom redu 70 godina neumornog rada i ustrajnosti. Put od g. 1857., kad je osnivač društva, Antun Srećko Cosulich, dao sagraditi prvi brod, jadrenjaču "Fides" od ni ti ne cijelih 650 tona, pa do "Saturnije" od g. 1926. od 24.000 tona, taj put mogao je biti prevalen jedino ustrajnim svladavanjem poteškoća i prikupljanjem iskustva i vještine.

Drugi uvjet za uspjeh izražen u "Saturniji" posljedicom je prvoga: ogromna novčana snaga poduzeća, čija glavica iznosi danas 250 milijuna, a pričuva 45 milijuna.

Društvo stoji u vezi sa društvom Tršćanski Lloyd (245.000 tona) i "Adrijom" na Rijeci (64.000 tona) tako da sa svojih 175.000 tona i sa tonelažom ovdvojice predstavlja ukupno pomorsku snagu od 484.000 tona, zauzimajući drugo mjesto u kraljevini. A kao financijski činitelj sa svojom glavnicom i sa glavnicama po svojim vezama, u iznosu od 900 milijuna, stoji na trećem mestu.

Gornji podaci mogu služiti u dokaz, da "Saturnia" tek otvara put razvitku poduzimanja zbilja svjetskog značaja.

VELIČINA broda: "Saturnia" spuštena bila je u vodu dne 29. decembra 1925. te je najveći brod na svijetu, supšten te godine u more.

Duga je 193 metra, široka 25 metara, a visok 15 metara. Niti nije više dosta reči: velika kao palača, pošto ni ovgje u Buenos Airesu, jednom od najvećih gradova, ne nagjemo palače duge skoro dve kvadre. Prema tome su i prostorije: glavna dvorana za zabave je 19 metara duga i 15 široka. Ima svoj kinematograf, električka dizala, terase otvorene na more, itd.

U I. razredu ima 40 departamenata za obitelji, 280 soba sa 1 i 2 postelje; u II. razredu ima mjesta za 260 putnika, u III.

ekonomskom za 340 a u III. za 1300 putnika.

Ukupno upotrebjeno bilo je za brod 10.000 tona željeza, a sagradili su ga za 140 radnih dana.

POGONSKA SNAGA. — Najjajnačajnije i najvažnije na brodu "Saturnia" su njezini strojevi. Sree velebroda tvore dva Diselova motora, sagragjena u tršćanskom Stabilimento Tecnico, sa ukupno 24.000 konjskih snaga. Visoki su ukupno 11 metara, a široki 18, dakle kao kuća od 4 poda. Osim toga ima na brodu još 6 drugih manjih Dieselovih motora sa ukupno od 9300 konja, za električki pogon i druge potrebe. Dakle cijela jedna električka centrala, od ukupno 33.000 konja.

Pogonska snaga "Saturnije" je veća nego ikoja druga, koja je dosele bila konstruirana na svijetu.

Zato će "Saturnia" moći da plovi sa brzinom od 20 milja na sat te cemo moći doći is Splita u Buenos Aires za 13 dana a u Rio de Janeiro za 10 dana, dakle za mesec dana moće se doći i vratiti. Za mesec dana će iseljenik moći primiti već od svoje kuće odgovor na pismo.

BEZ UCLJENA: Izvanredna prednost ovog najnovijeg pogonskog načina imade za posljedice osobito ove četiri pogodnosti:

1) brod ne mora da izgubi toliko prostora za ogromne količine ugljena i za mnogo veće parne strojeve. Zbog toga nije tako ponoren, te može da plove brže;

2) motori idu mirno, bez onih udaraca parnog stroja, koji su poznati i suviše dobro osobito putnicima trećeg razreda, jer je ovaj bio smješten uvijek najbliže strojnom odjelenju;

3) brodu ne treba pristajati u lukama da krca ugljen, te putnicima ne treba nestrpno gledati ove dosadne operacije; a ugljen krealose uvijek u afričkim lukama leglu najgorih zaraznih bolesti;

4) nema više dima, i s njim skopčanih neprijatnosti. Putnik može mirno ostati na krovu i uživati čist uzduh,

Na "Saturniji" nije bilo dakle potrebno gubiti prostora niti za ugljen, niti za prevelike parne strojeve, niti za dimnjake. To znači, da se je predobilo toliko vise mjesta za putnike, za njihovu udobnost. "Saturnia" je pravi "atlantički automobil".

Kolika razlika dakle putovati s parobordima, koji usporegjavani s ovim velebrodom, znače zastarjeli način putovanja, ili putovati sa "Saturnijom", na koju će iseljenik bez straha moći dati ukreati svoju obitelj doma, u Splitu, pa da ju pozdravi nakon dve sedmice ovgje.

SIGURNOST — Iseljenik čija će obitelj putovati "Saturnijom" moći će biti miran ne samo glede udobnosti za vreme putovanja, nego i glede sigurnosti.

Slične sigurnosti ne može mu nuditi nijedan drugi brod. Pošto se je radi namještenja motora umjesto parnog stroja moglo prištediti toliko mjesta, bilo je moguće opšte raspoređenje broda udesiti tako, da je povećana sigurnost na najveću mjeru.

Velebrod gragjen je iz najboljeg čelika po najmodernijim načelima i iskustvima u brodogradnji, koja mu, zajedno sa dvojnim dnom ispod cijele duzine, davaju izvanrednu stalnost i ravnotežu.

Poprečno razdijeljen je brod u 10 odjelenja, koja se sva može nepropustno zatvoriti tako da se smije tvrditi, da broda ne može zaliti voda. Posebne zatvorne pripreme omogućuju da se u slučaju požara, sudara i nasukanja pokvarene dijelove broda može smesta tako zatvoriti, da ostaju sasvim odijeljeni od ostaloa broda.

Velebrod opremljen je sa čitavom flotom čamaca za spašenje, u kojima ima za slučaj krajnje potrebe mjesta za svih 3000 putnika. Znatno dio tih čamaca je na motorski pogon, tako da su neodvisni od snage veslača, i omogućuju brzo pristanje.

Megjutim izbjeći pogibelj još je bolje, nego zasigurati snažavanje, kad se nesreća već dogodila. Zbog toga velebrod "Saturnia" opremljen je s najmodernijim aparatima te vrsti, osim radio i brzojavnih

sprema.

1) Osim magnetske igle ima na brodu i GIROSKOPSKA igla. Ova odregjuje velebrodu smjer sama, automatski, Ona sama drži krmilo absolutno tačno u potrebnom smjeru, bolje nego najbolji pilot svijeta, jer sve i najmanje progreske sama odmah isti čas ispravlja.

2) **Podmorsko zvono.** Kod nje ga upotrebljava se vlastnost vode kao izvanrednog vodiča električkih valova, za primanje i odašiljanje znakova između velebroda i semafora te svetionika. Ova sprava povećava podmorske zukove, koje pobudjuju u vodi brodovi kod plovitbe te naznačuje zajedno i udaljenost broda, od kojega ti znaci dolaze. Ne treba posebice upozoriti na ogromnu važnost takove sprave za vreme magle ili po noći.

Ako iseljenik uzme u obzir sve gore navedene prednosti velebroda "Saturnije" vigeće, da se "putovanje u Ameriku" mijenja u šetnju. Ovaj velebrod, jedini na svijetu što se tiče brzine, pogodnosti, i sigurnosti, ima za putnika iz Jugoslavije još i tu ogromnu prednost: ovaj velebrod pristajati će i u splitskoj luci. Putnicima i njihovim obiteljima neće biti potrebno, da upoče izlaze iz svoje države, da se muče po tugjim željeznicama i gradovima, megju svijetom tuggjeg, nepoznatog jezika. Svojom željeznicom doće u Split, ili u Trst.

Tamo će se za par dana nastaniti u Iseljenickom domu društva Cosulich. Osobito Dom u Trstu tako je velik, da se može usporegivati jedino s "Hotel de Inmigrantes" u Buenos Airesu. Nato će se ukreati na ovaj veliki brod, na kojem će jedva osjećati, da se nalaze na brodu, a za 13 dana će ih primiti njihovi poznati ili rođjaci ovgje u luci u Buenos Airesu. Ovih 14 dana na brodu prociće putniku tako brzo i dobro, da neće dobro niti znati, kad bude već u Americi. Kuhinja na brodu bude njegova domača kuhinja, osoblje poslužiće mu u njegovom vlastitom jeziku, tako da će imati osjećaj, ko da je megju svojim vlastitim narodom.

Colonia "LA LLAVE" - F. C. P.

VLASNISTVO ZAVODA

Banco Frances del Rio de la Plata i Español del Rio de la Plata

Od 10.000 ha već 5.500 ha naseljenih

PO \$ 250.- HEKTAR,

U lotima od 10 ha

DALJE,

U 10 godisnjih obroka

sa 6 % za jos neuplacene

Naseobina broji vee sada preko 3.000 stanovnika. — Samo 7 legva udaljena od grada San Rafael (F. C. P.)

Najbolja zemlja, zbog irigacije nezavisna od kise.

Mozete poceti sa 10 ha, sa manjim obrokom nego inace platite za sami najam.

Po daljne podatke obratite se pismeno ili osobno na naslov

Administración de la Colonia "LA LLAVE"

Calle RECONQUISTA 199

Buenos Aires

"HOTEL BALKANICO"

Calle 25 de Mayo 746 — U. T. 31 Retiro, 3727

BUENOS AIRES

Najveci i najbolji jugoslovenski hotel u Argentini
Zracne sobe, domaca kuhinja, umerene cene.

Izraggujemo originalni **BALKANSKI BELI SIR**, i kiselo mleko **YOGURT**, sa mikrobima, koje smo donesli izravno od onamo i koji jedini davaju yogurta zdravstvenu vrednost, ugotovijenu po prof. Meenikovu

Netreba niti spominjati, da je III. razred udešen prema modernim socijalnim načelima tako, da mu od starog III. razreda ostaje samo ime, dočim je u istini kao dosadašnji II. razred. Spavaonice sastoje samo is pojedinih soba sa 1-6 postelja.

Ako dakle namjeravate pozvati od kuće obitelj, uredite si to tako, da ja pozovete velebrodom "Saturnija". A za vremena si zasigurajte za nju mjesto na brodu, jer svi, koji namjeravaju putovati, prijavljaju se već sada, da upotrebe priliku za ovako pogodno putovanje.

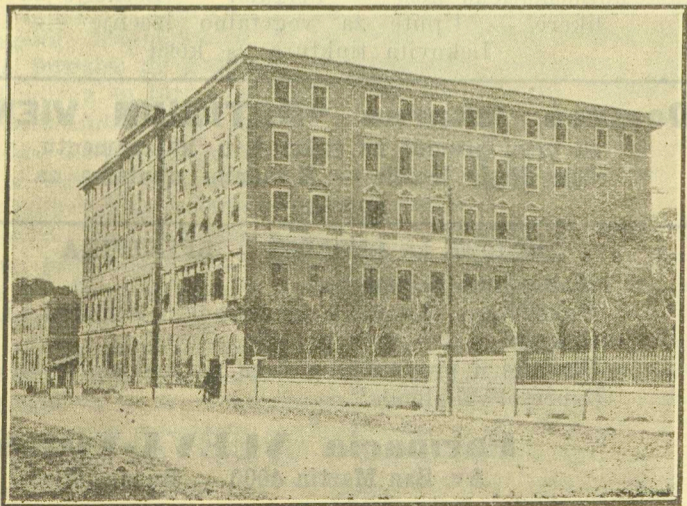
Po sve podatke ili razjašnjenja, koja još želite dobiti, obratite se na donji naslov, koji će Vas poslužiti tačno, dobro i drage volje.

"Cosulich Line"

Cangallo 336, Buenos Aires

RAZNO

NAŠIM DOMAČICAMA preporučamo tvrtku **TERRABUSI**, calle San José 1060, Buenos Aires, čiji lepi oglas mogu vijetiti u današnjem broju. Ako kod najblizjeg almacena još ne prodavaju "Torta Paradiso", obratite se izravno na tvrtku. Pošto ona izragjuje danonice po mnogo tisuća tog peciva, možete biti sigurne, da će proizvod biti svaki dan svež. Torta inače drži se po više negjelja, tako da nuđi najbolju rezervu za domačicu na kampu ili tamo gde nema vremena biti spremna na nenadanu posetu.

"El Hogar del Inmigrante", e n Trieste, de Cosulich Line

NAJSTARIJI CESKOSLOVENSKE NOVČANI ZAVOD

M. SUCHAN

BUENOS AIRES

BOLIVAR 171

Novčane doznake u stari kraj

preko

Zivnostenske Banke u Pragu

najvećeg novčanog zavoda u Českoslovačkoj, sa glavnicom i pričuva od preko 400.000.000 ck.

i preko

JUGOSLAVENSKE BANKE U ZAGREBU

(prijašnje Hrvatske Zemaljske Banke)

Cuvanje novaca us 4 % ukamacivanje

Menjanje novaca po najboljim tečajevima

Prodaja prekomorskih prevoznih

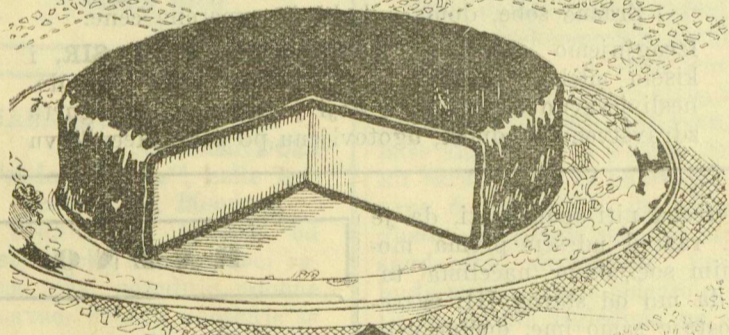
listova uz najniže cene.

GRAMOFONSKE PLOČE

hrvatske, srpske i slovenačke

PISITE PO CENOVNIK

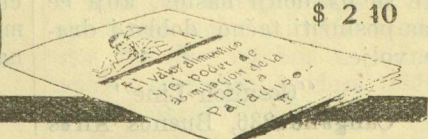
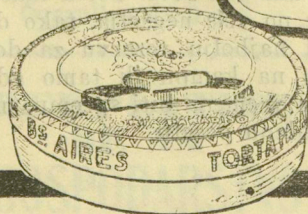
Kod božićne i novogodišnje večere mora biti na vašem stolu

TORTA PARADISO

prelivena čokoladom. To je vrlo ukusna poslastica, koja se svigja svakome

PRODAJE SE PO SVIM DOBRIM ALMACENIMA

Cena u Bs. Airesu \$ 2.10

TEŽAKU, KOJI TRAZI ZEMLJU

nudi najsigurnije jamstvo za mogućnost uspeha na seobina od 15.000 ha — sa stalnim pravom na irigaciju, — i od kojih već je prodano ili iznajmljeno 50 %, naime

SAN PEDRO DEL ATUEL,

Estación CARMENSA (F. C. O.), Prov. de Mendoza, ciji 7.500 ha, naseljenih i obragjivanih predstavlja danas vrednost od \$ 3.030.000

ČAKRE KOJEG AGOD OBSEGA DAJEMO U NAJAM BESPLATNO ZA PET GODINA,

s pravom na odkup pod najugodnijim uvetima za odplaćivanje.

Ozbiljnim interesentima besplatan put, ako žele pogledati naseobinu, bez obaveze za kupovinu ako ne bi se mogli odluciti za naseljenje.

Podrobnije podatke možete dobiti kod tvrtke

PEDRO CHRISTOPHERSEN

Calle 25 de Mayo 267, Buenos Aires

Poduzeće bavi se naseljivanjem već preko 25 godina

AUSTRIJSKA LEKARNA "Nueva-York"

Av. San Martín 4000, esq. Nueva York
BUENOS AIRES — U. Telef. 42, Devoto

Vlastnik Dr. G. SCHWARZ, farmaceutik kemiar, diplomiran na sveucilistima u Becu i Buenos Airesu

Direktni uvoz-Vlastita poslovnica za nakup u Becu

Lekovi za poboljšanje probave — Plućna i antiasmaticka pica — Perfumi — Esencije za likere — Upute za vegetalno lečenje — Lekovita tinktura za kosu

Domaca lekarna "BOTIQUIN VIENA"

za prvu promociju na cackri i u kampamentu, dok dogje lecnik. — S tacnim uputama za uporabu

ANALIZE — RECEPTI — SPECIFIKA

Diskretnost zajamcena. Dopisivanje hrvatski, slovenački, nemacki, i madzarski.

Posiljke u provinciju postom, zeleznicom ili sa "Expreso Villalonga".

Farmacia "NUEVA-YORK"

Av. San Martín 4000 — Buenos Aires